

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ХАРКІВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ ІНСТИТУТ»

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ
до самостійної роботи
з дисципліни «Управління туристичними дестинаціями»
для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти
спеціальності ІЗ «Туризм і рекреація»

Затверджено
редакційно-видавничою
радою університету,
протокол № 1 від 13.02.2025 р.

Харків
НТУ «ХП»
2025

Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Управління туристичними дестинаціями» для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти спеціальності ІЗ «Туризм і рекреація» / уклад.: Н. В. Якименко-Терещенко. Харків: НТУ «ХП», 2025. – 13 с.

Укладач Н.В. Якименко-Терещенко

Рецензент: Т.Ю. Чайка

Кафедра туризму і готельно-ресторанного бізнесу

ЗМІСТ

Вступ	4
Програма дисципліни	5
Зміст самостійної роботи студента за темами дисципліни	5
Питання для самоконтролю	12
Оцінювання самостійної роботи	12
Рекомендована література	13

ВСТУП

Дисципліна «Управління туристичними дестинаціями» присвячена вивченню теоретичних і практичних основ організації, розвитку та просування туристичних територій у сучасних умовах глобалізації, цифровізації та зростаючої конкуренції на світовому туристичному ринку.

Навчальна дисципліна «Управління туристичними дестинаціями» сприяє формуванню у студентів таких професійних компетентностей:

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність працювати в команді та автономно.

Знання та розуміння предметної області та розуміння специфіки професійної діяльності.

Здатність аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

Здатність аналізувати діяльність суб'єктів індустрії туризму на всіх рівнях управління.

Розуміння сучасних тенденцій і регіональних пріоритетів розвитку туризму в цілому та окремих його форм і видів.

Здатність розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту.

Розуміння принципів, процесів і технологій організації роботи суб'єкта туристичної індустрії та її підсистем.

Здатність до співпраці з діловими партнерами і клієнтами, уміння забезпечувати з ними ефективні комунікації.

Програмні результати навчання за дисципліною:

Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії туризму, організації туристичного процесу та туристичної діяльності суб'єктів ринку туристичних послуг, а також світоглядних та суміжних наук.

Знати і розуміти основні форми і види туризму, їх поділ.

Пояснювати особливості організації рекреаційно-туристичного простору.

Аналізувати рекреаційно-туристичний потенціал територій.

Застосовувати у практичній діяльності принципи і методи організації та технології обслуговування туристів.

Організовувати процес обслуговування споживачів туристичних послуг на основі використання сучасних інформаційних, комунікаційних і сервісних технологій та дотримання стандартів якості і норм безпеки.

Розуміти принципи, процеси і технології організації роботи суб'єкта туристичного бізнесу та окремих його підсистем (адміністративно-управлінська, соціально-психологічна, економічна, технікотехнологічна).

Застосовувати навички продуктивного спілкування зі споживачами туристичних послуг.

Встановлювати зв'язки з експертами туристичної та інших галузей.

Діяти у відповідності з принципами соціальної відповідальності та громадянської свідомості.

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Сутність та типологія туристичних дестинацій

Вивчається поняття «туристична дестинація», її сутність, структура та ознаки. Розглядаються підходи до класифікації дестинацій: за масштабом, спеціалізацією, рівнем розвитку, формами організації туризму.

Тема 2. Роль туристичних ресурсів у створенні туристичної дестинації

Аналізується значення природних, культурних, історичних, соціально-економічних ресурсів. Досліджується їх вплив на привабливість та унікальність дестинацій.

Тема 3. Управління туристичними дестинаціями

Вивчаються суб'єкти управління (державні органи, місцеве самоврядування, бізнес, громада), їхні функції та взаємодія. Розглядаються моделі управління дестинаціями.

Тема 4. Стратегічне планування розвитку дестинацій

Охоплює принципи стратегічного планування, формування стратегій розвитку дестинацій, врахування викликів сталого розвитку, партнерства та інновацій.

Тема 5. Конкурентоспроможність туристичних дестинацій

Вивчається сутність конкурентоспроможності, фактори впливу, методики оцінювання. Аналізуються міжнародні індикатори конкурентоспроможності.

Тема 6. Управління якістю туристичних дестинацій

Розглядаються підходи до оцінки якості туристичних послуг, роль стандартів та сертифікації. Вивчаються системи забезпечення якості та інструменти її підвищення.

Тема 7. Маркетинг та брендинг туристичних дестинацій

Аналізуються методи маркетингових досліджень дестинацій. Вивчаються концепції брендингу, просування туристичних продуктів, використання цифрових технологій у маркетингу.

Тема 8. Моніторинг, оцінка ефективності та КРІ дестинацій

Розглядаються методики моніторингу діяльності дестинацій. Вивчаються ключові показники ефективності (КРІ), їхня роль у стратегічному управлінні та сталому розвитку.

ЗМІСТ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА ЗА ТЕМАМИ ДИСЦИПЛІНИ

Частина навчального матеріалу виноситься на самостійне опрацювання здобувачами освіти. Самостійна робота активізує засвоєння знань з певних тем. Самостійна робота включає опрацювання лекційного матеріалу; опрацювання та

вивчення рекомендованої літератури, основних термінів та понять за темами дисципліни; підготовку до виступу на практичних заняттях; поглиблене опрацювання окремих лекційних тем або питань; контрольну перевірку студентами особистих знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до контрольних робіт; систематизацію вивченого матеріалу з метою підготовки до іспиту.

Самостійна робота №1

Тема 1. Сутність та типологія туристичних дестинацій

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Вплив глобалізації та регіоналізації на розвиток дестинацій.
2. Вивчення прогресивного досвіду туристичних дестинацій різних типів в Україні та світі. Типи дестинацій на основі ознаки унікальності або диференціації

Завдання:

а) Підготувати короткий аналітичний огляд (1–2 стор.) про одну обрану туристичну дестинацію, визначивши її тип за різними класифікаційними критеріями.

б) скласти порівняльну таблицю з прикладами міжнародних та національних дестинацій, визначивши їхні відмінності та спільні риси.

в) розробити схему, що відображає класифікацію дестинацій (з використанням різних критеріїв).

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

1) Чи завжди туристична дестинація формується навколо природних або культурних ресурсів?

2) Які чинники роблять дестинацію більш конкурентоспроможною: ресурсна база чи якість управління?

3) Чи можна вважати великі міста самостійними туристичними дестинаціями, чи вони завжди потребують «оточення» регіону?

4) Які нові типи дестинацій можуть з'явитися у майбутньому?

5) Чи завжди наявність унікальних ресурсів гарантує успішність дестинації?

6) Які відмінності у сприйнятті дестинацій виникають у внутрішніх та іноземних туристів?

7) Чи можна розглядати онлайн-платформи (наприклад, віртуальні тури або метавсесвіт) як нову форму туристичних дестинацій?

Самостійна робота №2

Тема 2. Роль туристичних ресурсів у створенні туристичної дестинації

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Критерії оцінки туристичних ресурсів.
2. Взаємозв'язок ресурсів та формування іміджу туристичної дестинації.
3. Туристичні ресурси як основа конкурентоспроможності дестинації.

Завдання:

- а) Скласти класифікаційну схему туристичних ресурсів України.
- б) Проаналізувати один конкретний туристичний ресурс (наприклад, Софійський собор у Києві або Говерла) і визначити його значення для дестинації.
- в) Підготувати короткий реферат (2–3 стор.) на тему «Вплив унікальності туристичних ресурсів на привабливість дестинації».

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

- 1) Чи можна створити туристичну дестинацію без унікальних природних або культурних ресурсів?
- 2) Які ресурси є більш цінними для розвитку туризму – природні чи культурні?
- 3) Як впливає стан збереження ресурсів на імідж дестинації?
- 4) Чи завжди комерціалізація туристичних ресурсів приносить позитивні результати для громади?

Самостійна робота №3

Тема 3. Управління туристичними дестинаціями

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Управління та сфера повноважень ДМО. Локальні туристичні організації (ЛТО)
2. Управління та сфера повноважень ДМО. Регіональні туристичні організації (РТО).
3. Туризм у планах місцевого економічного розвитку.

Завдання:

- а) Підготувати SWOT-аналіз управління конкретною туристичною дестинацією.
- б) Підготувати аналітичну довідку про одну українську чи зарубіжну

організацію з управління дестинацією (DMO): структура, функції, результати діяльності.

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

- 1) Чи повинні туристичні дестинації управлятися виключно державою, чи більш результативним є державно-приватне партнерство?
- 2) Наскільки важливим є залучення місцевої громади в управління дестинацією?
- 3) Які основні проблеми управління дестинаціями в Україні?
- 4) Чи може управління туристичною дестинацією бути повністю цифровізованим?
- 5) Які міжнародні практики управління дестинаціями можна адаптувати в Україні?

Самостійна робота №4

Тема 4. Стратегічне планування розвитку дестинацій

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Базові стратегії розвитку туризму в регіоні.
2. Основні принципи розвитку регіонального туристичного комплексу.
3. Проблеми забезпечення стратегічного планування розвитку дестинацій.
4. Туристичний моніторинг як структурний елемент стратегічного планування розвитку дестинацій.

Завдання:

- а) Розробити дерево стратегічних цілей для конкретної дестинації.
- б) Проаналізувати приклад національної чи регіональної програми розвитку туризму.
- в) Проаналізувати одну міжнародну стратегію розвитку туризму (наприклад, ЄС, США чи Японії) та виділити її сильні сторони.

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

- 1) Чи можна застосовувати єдину стратегію розвитку для різних типів дестинацій (курортних, культурних, урбаністичних)?
- 2) Які ключові чинники визначають успіх стратегічного плану розвитку дестинації?
- 3) Наскільки ефективно в Україні реалізуються стратегії розвитку туризму?

4) Чи може стратегічне планування у сфері туризму бути повністю гнучким?

5) Які ризики існують при впровадженні стратегічних планів розвитку DESTИНАЦІЙ?

Самостійна робота №5

Тема 5. Конкурентоспроможність туристичних DESTИНАЦІЙ

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Індекс розвитку подорожей та туризму.
2. Складові конкурентоспроможності суб'єктів туристичного бізнесу.
3. Чинники, які формують привабливість туристичної DESTИНАЦІЙ.

Завдання:

- а) Підготувати характеристику конкурентних переваг обраної DESTИНАЦІЙ.
- б) Визначити ключові індикатори конкурентоспроможності туристичної DESTИНАЦІЙ за міжнародними стандартами.
- в) Розробити рекомендації для підвищення конкурентоспроможності обраного регіону чи міста.

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

- 1) Чи можна забезпечити довгострокову конкурентоспроможність DESTИНАЦІЙ лише за рахунок природних і культурних ресурсів?
- 2) Яка роль брендингу у формуванні конкурентних переваг DESTИНАЦІЙ?
- 3) Наскільки важливим є співвідношення «ціна–якість» для конкурентоспроможності?
- 4) Чи можуть українські туристичні DESTИНАЦІЙ конкурувати на рівних з провідними світовими?
- 5) Які чинники найбільше впливатимуть на конкурентоспроможність DESTИНАЦІЙ у майбутньому?

Самостійна робота №6

Тема 6. Управління якістю туристичних DESTИНАЦІЙ

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Моделі управління якістю в туризмі (TQM, ISO).
2. Методи оцінки якості туристичного продукту та послуг.

3. Досвід європейських країн у сфері управління якістю DESTINATION

Завдання:

- а) Підготувати аналіз системи управління якістю у вибраній туристичній DESTINATION.
- б) Провести оцінку якості туристичних послуг за моделлю SERVQUAL (на прикладі готелю, ресторану чи туристичного об'єкта).
- в) Розробити рекомендації щодо покращення якості послуг в обраній DESTINATION

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

- 1) Чи можна забезпечити високу якість туристичної DESTINATION без міжнародних стандартів?
- 2) Наскільки якість послуг впливає на конкурентоспроможність DESTINATION?
- 3) Чи можна вважати відгуки туристів основним індикатором якості?
- 4) Як співвідносяться поняття «якість» та «цінність» у сфері туризму?
- 5) Чи можливо одночасно забезпечити високу якість послуг і доступні ціни?

Самостійна робота №7

Тема 7. Маркетинг та брендинг туристичних DESTINATION

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Комплекс маркетингу «7P» у сфері туристичних DESTINATION.
2. Етапи формування бренду DESTINATION.
3. Методи позиціонування туристичних DESTINATION на міжнародному ринку.

Завдання:

- а) Розробити SWOT-аналіз бренду конкретної туристичної DESTINATION.
- б) Проаналізувати роль соціальних мереж у просуванні туристичної DESTINATION.
- в) Розробити концепцію рекламної кампанії для просування DESTINATION на міжнародному ринку.

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

- 1) Які ключові чинники формують унікальність бренду туристичної DESTINATION?

- 2) Чи може ефективний брендинг компенсувати слабку інфраструктуру дестинації?
- 3) Наскільки соціальні мережі змінюють стратегію маркетингу туристичних дестинацій?
- 4) Чи є брендинг необхідним для всіх дестинацій, чи лише для тих, що прагнуть виходу на міжнародний ринок?
- 5) Як співвідноситься брендинг дестинації з брендингом країни?

Самостійна робота №8

Тема 8. Моніторинг, оцінка ефективності та KPI дестинацій

На самостійне вивчення виносяться наступні питання:

1. Міжнародні стандарти та індекси оцінювання ефективності (GSTC, GDS-Index, OECD, WTTC).
2. Система збалансованих показників (Balanced Scorecard).
3. Взаємозв'язок між ефективністю дестинації та її конкурентоспроможністю.

Завдання:

- а) Підготувати порівняльний аналіз ефективності двох дестинацій за міжнародними рейтингами (наприклад, GDS-Index чи Travel & Tourism Competitiveness Index).
- б) Скласти звіт-огляд про роль цифрових інструментів (онлайн-аналітики, big data, соціальних мереж) у моніторингу ефективності дестинацій.
- в) Провести аналіз ключових показників ефективності (KPI) обраної туристичної дестинації.

Дискусійні запитання (для самостійної підготовки):

- 1) Чи можна вважати задоволеність туристів найважливішим показником ефективності дестинації?
- 2) Які KPI є найважливішими для України в сучасних умовах?
- 3) Чи здатні міжнародні рейтинги (наприклад, GDS-Index) об'єктивно відображати ефективність туристичних дестинацій?
- 4) Як знайти баланс між економічною вигодою та екологічною сталістю дестинації?

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

- 1) Що таке туристичні ресурси і чим вони відрізняються від туристичних об'єктів та атракцій?
- 2) Які партнерства потрібні для розкриття потенціалу туристичних ресурсів?
- 3) У чому сутність ресурсного підходу до оцінки потенціалу туристичної бази?
- 4) Які основні елементи інфраструктурного забезпечення дестинації?
- 5) Які основні завдання та цілі управління дестинацією?
- 6) Які виклики та можливості відкриває якісне управління дестинацією?
- 7) Які стратегічні пріоритети розвитку дестинації?
- 8) Які чинники впливають на конкурентні переваги дестинації?
- 9) Як співвідносяться якість, ціна та імідж у конкурентоспроможності?
- 10) Які моделі аналізу конкурентоспроможності застосовуються у туризмі?
- 11) Які ключові показники якості туристичної дестинації?
- 12) Що таке внутрішній аудит і самооцінка якості?
- 13) Як забезпечується мотивація всіх стейкхолдерів до підвищення якості.
- 14) Як відбувається позиціонування дестинації на ринку?
- 15) Які інструменти просування застосовуються у маркетингу дестинацій?
- 16) Які методи застосовуються для оцінювання ефективності туристичної діяльності?
- 17) Які основні відмінності між короткостроковим та довгостроковим плануванням розвитку туристичних дестинацій?
- 18) Як поняття «сталий розвиток» інтегрується в управління та маркетинг туристичних дестинацій?
- 19) Яким чином інновації та цифрові технології трансформують управління дестинаціями?
- 20) Які загрози та ризики найбільше впливають на конкурентоспроможність туристичних дестинацій у сучасних умовах?

ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Оцінювання самостійної роботи студентів проводиться під час практичних занять.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

- 1 Конспект лекцій з дисципліни «Управління туристичними дестинаціями» для студентів спеціальності ІЗ «Туризм і рекреація» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти всіх форм навчання / уклад. Н. В. Якименко-Терещенко, О.О. Носирєв, В.В. Мартинова. – Харків: НТУ «ХП», 2025. – 63 с.
- 2 Брич В. Я Стратегічні вектори розвитку туристичних дестинацій Тернопільщини: монографія. Тернопіль : Осадца Ю.В., 2017. 164 с.
- 3 Божук Т. Рекреаційно-туристичні дестинації: теорія, методологія, практика. Львів : Український бестселер, 2014. 400 с.
- 4 Кібік О. М. Управління туристично-рекреаційним комплексом : практикум / О. М. Кібік, К. С. Нестерова. Одеса, 2021. 42 с.
- 5 Корж Н. В., Басюк Д. І. Управління туристичними дестинаціями : підручник. Вінниця: «ПП«ТД Едельвейс і К», 2017. 322 с.
- 6 Оцінка туристично-рекреаційного потенціалу регіону : монографія / за заг. ред. В. Г. Герасименко. Одеса : ОНЕУ, 2016. 262 с
- 7 Павліха Н., Цимбалюк І., Савчук А. Сталий розвиток туризму та рекреації: сучасні виклики й перспективи для України: монографія. Луцьк : Вежа-Друк, 2022. 208 с.
- 8 Практичні рекомендації щодо комплексного управління якістю туристичних дестинацій Концепції, реалізація та інструменти для організацій, що займаються управлінням дестинаціями. Мадрид: Всесвітня туристська організація ООН (UNWTO), 2017. 120 с.
- 9 Просторова організація туристично-рекреаційної сфери регіону: монографія / За загальною редакцією д.е.н., проф. В.В. Папп. Мукачево: Редакційно-видавничий центр МДУ, 2016. 268 с.
- 10 Стойка А., Горюнова К. Управління сталим розвитком індустрії туризму: монографія. Київ : МДУ, 2024.161 с.
- 11 Управління регіональним розвитком туризму: навчальний посібник. / За ред. В.Ф. Семенова. Одеса, 2011. 225 с.
- 12 Формування і розвиток регіонального туристично-рекреаційного комплексу / за ред. І. М. Поворознюк . Умань : Візаві, 2019. 195 с.
- 13 Юхновська Ю.О. Формування та розвиток потенціалу туристичної галузі: регіональний аспект : монографія. Запоріжжя. Просвіта, 2020. 312 с.
- 14 Якименко-Терещенко Н. В., Носирєв О. О. Стратегічні пріоритети туризму і готельного бізнесу в концепції сталого розвитку регіонів : монографія. Харків: НТУ «ХП», 2024. 320 с.

Навчальне видання

Методичні вказівки
до самостійної роботи
з дисципліни: «Управління туристичними дестинаціями»
для студентів першого (бакалаврського) рівня освіти
спеціальності ІЗ «Туризм і рекреація»

Укладач:

ЯКИМЕНКО-ТЕРЕЩЕНКО Наталія Василівна

Відповідальний за випуск проф. Якименко-Терещенко Н. В.

Роботу до видання рекомендувала доц. Т.Ю. Чайка

В авторській редакції

План 2025 р., поз. 63

Гарнітура Times New Roman.

Видавничий центр НТУ «ХП»
вул. Кирпичова, 2, м. Харків, 61002,
Свідоцтво про державну реєстрацію ДК № 5478 від 21.08.2017 р.

Електронна версія